

Remissvar Skurups översiktsplan

Energivision Syd är en ideell förening som är verksam i Skurups och Trelleborgs kommun med syftet att främja utveckling av förnybar energiproduktion vid Sydkusten. Visionen är att kommunerna längs Sydkusten – som har unikt goda förutsättningar för såväl vind- och solkraft som bioenergi – ska vara (minst) självförsörjande på 100 procent förnybar energi. Samtidigt ska en utveckling av den förnybara energin ske på ett sätt som genererar lokal nytta i form av intäkter, arbetstillfällen och utvecklingsmöjligheter för lokalt näringsliv och civilsamhälle.

Medlemmarna i föreningen är personer som är verksamma i lokalt närings-, kultur- och föreningsliv i Trelleborg eller Skurup, och som förenas av ett starkt engagemang för miljö, energi och lokal samhällsutveckling. Ledord för vårt arbete är *hållbarhet, ansvarstagande, delaktighet och lokal nytta*. Föreningens verksamhet med genomförda och pågående projekt presenteras på www.energivisionssyd.se.

Nuläge

Energivision Syd har tagit del av samrådshandling för Översiktsplan för Skurups kommun 2035, - *Platsen för det goda livet*. Översiktsplanen är på många områden ett dokument med goda kvaliteter. Den tar ett grepp om utvecklingen av stora och små tätorter. Den pekar ut ett antal utmaningar, inte minst för kustområdena. Så långt fyller den funktionen som kommunens långsiktiga och strategiska bedömning av hur mark- och vattenområden bör användas och bebyggelsen bevaras och utvecklas.

Översiktsplanen redovisar en uppföljning av 2009 års mål för utvecklingsområden, 19 områden och 1250 nya bostäder. Resultatet i planen är sju, eventuellt tolv startade utvecklingsområden med 160, eventuellt 290 bostäder som i bästa fall summerar till 450 bostäder. Det innebär ett genomsnitt på 38 bostäder per år i hela kommunen. För Abbekås planerades år 2009 sju utvecklingsområden med 200 bostäder. Resultatet är 50 bostäder. Förslaget i planen för Abbekås är 390 bostäder. För Bingsmarken och Mossbystrand redovisas inga utvecklingsområden eller planerade bostäder på grund av översvämningsrisken och kraven på att bostäderna måste ligga +3 meter över havet. I planen uttalas att *"möjligheten att utveckla attraktiva klimatsäkrade boenden i kustnära lägen är stor"* och att *"bo vid havet är attraktivt för många och antalet bostäder längs med kusten har ökat"*.

Om trenden håller i sig vad gäller nya bostäder i kustnära lägen kommer resultatet 2035 att vara ett hundratal nya bostäder i Abbekås, kanske ytterligare några i de mindre orterna och på landsbygden. Det bör betraktas i skenet av de möjligheter och värden för kusten som man lyfter fram i planen. Det framstår med stor tydlighet att kustlinjen i Skurups kommun utgör en av dess främsta tillgångar. Förutom boende lyfter man fram tillgängliggörande av kusten och dess besöksmål, ökat antal matställen, badbryggor, glamping, naturcamping, cykelservice stationer och parkeringar. Kommunen har som mål att öka tillgängligheten från land- och vattensidan samt att utveckla en hållbar turism där besöksnäringen ökar och skapar arbetstillfällen.

I planen pekar man på att *"ett förändrat klimat medför problem i form av stigande havsnivåer och ökad kusterosion som hotar både sandstränder och den kustnära bebyggelsen. Det kommer att krävas åtgärder för att skydda kusten mot ett förändrat klimat."*

Det är uppenbart att arbetet med kompetensuppbyggnad och åtgärder mot kusterosion startats upp alltför sent och att det krävs ett gediget och resurskrävande arbete för att hämta igen förlorade år. Skurups kommun står utan strategi för att hantera den kusterosion som hotar bebyggelse och kustlinje. *Energivision Syd konstaterar att klimateffekterna redan påverkar utvecklingen i området märkbart och att vad som anförs i planen inte ger några förutsättningar för den utveckling av kustområdet i Skurups kommun som man strävar efter.*

Utmaningar och möjligheter

Det finns fler utmaningar för Skurups kommun förutom klimateffekter på kusten. Energivision Syd har tidigare genomfört en kartläggning av energianvändning, energiproduktion och potential för förnybar energiproduktion i Skurups och Trelleborgs kommun. Kort kan sägas att kartläggningen visar att båda kommunerna har ett stort underskott av energiproduktion jämfört med den egna konsumtionen, och således är helt beroende av energi som produceras någon annanstans. Samtidigt finns en stor, outnyttjad potential för såväl sol- och vindkraft, som ökad produktion av biogas och annan bioenergi.

I förslaget till ÖP i avsnitten Teknisk anläggning och Förnybar energi skriver man att "energiförsörjningen ska så långt som möjligt präglas av miljövänliga och förnyelsebara energikällor". Vi noterar med gillande att kommunen ställer sig positiv till utbyggnad av solkraft inom kommunens område. Energivision Syd har gjort en kartläggning av solinstrålning som visar att särskilt de kustnära delarna av kommunen har väldigt goda förutsättningar för solenergi, med betydligt större solinstrålning än genomsnittet i landet. Energivision Syd förespråkar mer förnybar energi i kommunen. Objektivt sett är den största outnyttjade potentialen havsbaserad vindkraft. Sydkusten har mycket goda vindförhållanden, och dessutom närhet till hamnar och nätanslutning, och skulle utan svårighet kunna producera långt mer än den el som kustkommunerna Skurup (och Trelleborg) själva förbrukar. Ett område i havet utanför kommunen är sedan länge av Energimyndigheten markerat som riksintresseanspråk för vindbruk. *ÖP 2035 är mycket svagt i dessa delar och bör kompletteras (se synpunkter i Bilaga 1) med underlag som utreder en utbyggnad av havsbaserad vindkraft utanför sydkusten skulle kunna innebära för kommunen – positiva och negativa effekter – så att översiktsplanen förblir aktuell och ger stöd för framtida ställningstaganden.*

Förslag

Energivision Syd betraktar samhällsutveckling som en långsiktig process där medborgarna har en central roll. Primärkommunerna har byggt den svenska välfärden så som vi känner den. Med tiden prövas uppdraget med nya utmaningar som kan kräva nya lösningar. Ett grundläggande verktyg i politikens verktygslåda är förmågan att organisera kollektiv (vatten/avlopp, renhållning) för att hantera behovet av de långsiktiga investeringar som krävs för att finansiera åtgärderna.

Det är uppenbart att klimateffekterna redan idag starkt påverkar förutsättningar för utveckling av kustområdet i Skurups kommun, se exemplet Abbekås med +5 bostäder per år de senaste 10 åren. Men kanske det går att hitta en dubbel klimateffekt? Som Energivision Syd beskriver i Bilaga 1 nedan

pågår en politisk process med syfte att skapa lokal nytta från vindkraftsutbyggnaden. Ett förslag som diskuteras är att överföra den statliga beskattningen av vindkraftsanläggningar till att förstärka den kommunala skattebasen. En annan möjlighet är att ställa krav på vindkraftsföretag att avsätta en andel av intäkterna från havsbaserade vindkraftsanläggningar inom kommunen till lokal utveckling. ***Energivision Syd gör bedömningen att det här finns möjlighet att skapa en win-winsituation där havsbaserad vindkraft bidrar till såväl lokal klimatanpassning som klimatsäkring av befintliga fastigheter, möjliggör etablering av nya bostäder, global klimatnytta och utvecklingen av de många värden som finns beskrivna i ÖP 2035. Sydkusten kan bli skattekollektivet Guldkusten, där intäkterna från havsbaserad vindkraft ger lokal nytta och möjliggör de klimatåtgärder som så tydligt behövs för att klimatsäkra och utveckla området!***

Vi ser tre alternativa strategier för Skurups kommuns agerande i energifrågan inom planarbetet.

1. ***Nuvarande strategi*** enligt förslag i ÖP kring etableringen av förnybar elproduktion blockerar möjligheterna till mer kunskap och framtida möjligheter kopplade till förnybar energi.
2. Ett ***alternativt strategival*** innebär att man öppnar upp för ökad kunskap om förnybar elproduktion inklusive havsbaserad vindkraft och gör en egen analys av konsekvenserna för kommunen av en utbyggnad inom och/eller utanför territorialhavsgrens. Se förslag på ändringar och tillägg i bilaga 2.
3. Ett ***tredje strategival*** innebär att man antar en än mer offensiv attityd inom förnybar energi som ger utrymme för en lokal dialog om olika energislags för- och nackdelar och de lokala nyttor som de medför. En uppdaterad energi- och klimatplan utvecklas inklusive åtgärder och investeringar i kommunens regi.

De båda senare strategivalen ger en översiktsplan som på olika nivåer håller måttet över tid och som ger ett användbart underlag för framtida ställningstaganden. ***Först då har Skurups kommun och dess invånare några möjligheter att hantera energietableringarna på ett sätt som ger lokal nytta.*** Varje kWh förnybar energi som ger lokal nytta, stabila nät, jobb på orten och lönsamma energiaffärer för landsbygdsentreprenörerna är en liten pusselbit av ett mera hållbart Skurup.

Oavsett strategi kommer Skurups kommun att få del av olika effekter av den mycket stora utbyggnad av havsbaserad vindkraft som väntas ske utanför Sydkusten. Hela Skåne står inför en stor utmaning när det gäller den framtida elförsörjningen. I hela regionen råder ett stort underskott på egen elproduktion, och därför en stor sårbarhet för kapacitetsbrist i transmissionsnätet som ska transportera el från norra till södra Sverige. För att lösa detta krävs både investeringar i elnätet, och ökad egen elproduktion. Såväl Region Skåne som Länsstyrelsen lyfter fram havsbaserad vindkraft som en central del i lösningen. ***"Södra Sverige blir centrum för den havsbaserade vindkraften, och hälften av parkerna väntas ligga i Skåne 2040. Då är havsbaserad vindkraft det enskilt största kraftslaget i Skåne."*** skriver Region Skåne i rapporten *Scenario för Skånes elproduktion*.

I bilaga 1 utvecklar Energivision Syd sin syn på ÖP 2035, främst avsnitten Havet och kustområdet/
Klimatförändringar med koppling till vatten samt Teknisk anläggning. Den analysen och de
”gamechangers” vi beskrivit ligger till grund för de tre strategival som vi ovan beskrivit för Skurups
kommun.

För energivision Syd Beddingestrand 2021-03-04

Ulf Jobacker, Ordförande

Bilaga 1 Kommentarer och förslag på förbättringar för ÖP 2035 avseende avsnitten Havet och kustområdet/Klimatförändringar med koppling till vatten samt Teknisk anläggning.

Havet och kustområdet/Klimatförändringar med koppling till vatten

Förslaget till översiktsplan konstaterar att havet är attraktivt för många och antalet bostäder längs med kusten har ökat. En hotbild är stigande havsnivåer och ökad kusterosion som hotar både sandstränder och den kustnära bebyggelsen. I kommunens kustförvaltningsplan visar analyser på att områdena kring Bingsmarken och Abbekås är de största riskområdena avseende översvämning av fastigheter i samband med höga havsnivåer i kommunen. I en bisats konstaterar man att för Abbekås är riskbilden för vågverkan eller stormerosion förmodligen är värre än vad kartorna visar. Det framgår att ökad exploatering just längs kusten ska bidra till finansieringen. Vi står undrande inför tågordningen av kraftfulla åtgärder mot stigande havsnivåer och ökad kusterosion som i sin tur är beroende av intäkter från utbyggnaden. *Det är uppenbart att såväl kunskapsuppbyggnaden för dessa frågor såväl som kommande åtgärder kommer att utgöra en mycket tung kostnadspost för kommunen, med risk för att det påverkar arbetet inom kommunala kärnområden. Vilka är de och hur ska åtgärderna finansieras? Det finns svaga hintar om vad som behöver göras för de större orterna längs kusten som Abbekås, Bingsmarken och Svarte. Men det är allvarligt att Skurups kommun står utan strategi för att hantera den kusterosion som hotar bebyggelse och kustlinje i starka utvecklingsområden.*

Utveckla det kust- och havsanknutna näringslivet
Kommunen har som mål att öka tillgängligheten samt att utveckla en hållbar turism där besöksnäringen ökar och skapar arbetstillfällen samtidigt som havets ekosystem är väl fungerande. Förlängd säsong för besöksnäringen och det havsbaserade friluftslivet i form av fiske, segling och fritidsbåtar bedöms ha stor potential liksom havsanknutna näringar, alltifrån rekreativa syften till vattenbruk. *Energivision Syd vill peka på de effekter för besöks- och servicenäring och underlag för bebyggelse med 100-tals arbetstillfällen årligen längs med kusten som möjliggörs av miljardinvesteringar i havsbaserad elproduktion, vind eller sol eller i kombination med just dessa.*

Areell näring

ÖP pekar på att de areella näringarna har koppling till att uppfylla översiktsplanens fyra prioriterade inriktningar för en hållbar utveckling av Skurups kommun. De areella eller gröna näringarna ska prioriteras, utvecklas, vara livskraftiga och långsiktigt hållbara. Jordbruksföretagandet ges hög prioritet och dess utvecklings behov prioriteras. *Energivision Syd anser att viktiga aspekter för lantbrukets omställning och roll i hållbarhetsarbetet är arbete med energieffektivisering och omställning till förnybar energi. Det är mycket olyckligt att begränsa lantbrukets möjligheter till omställning, självförsörjning och även affärsverksamhet inom förnybar energi genom att i praktiken undanta vindkraft, inte ta upp biogas/ved/biomassa eller möjligheten till etableringen av större*

solparker. På så sätt begränsar Skurups kommuns förslag till ÖP lantbrukets tillväxtmöjligheter och lönsamhet.

Teknisk anläggning och olika energislag

Remissmaterialet har tappat bort viktiga delar av det som man betraktar som ett stort fokus, att planera för ett hållbart samhälle. Man hänvisar, utan att redovisa hur, till att man arbetat i enlighet med de 16 miljö kvalitetsmålen. Störst brister finns vad gäller miljö kvalitetsmålet *Begränsad miljöpåverkan*. Riksdagen har beslutat om ett klimatpolitiskt ramverk med inga nettoutsläpp av växthusgaser i Sverige senast år 2045. Att nå dit kommer bli en stor utmaning för hela samhället. Samtidigt som utmaningen är stor, är klimatomställningen förenad med möjligheter till stora positiva synergieffekter, såsom renare luft, bättre stadsmiljö och tryggare energiförsörjning. *Det finns en rad verktyg för kommuner i det arbetet, som miljökrav i upphandlingar, en klimatstrategi, aktivt arbete med energieffektivisering i byggnaders driftsfas, krav på energieffektivitet i exploateringsavtal som styr nybyggnation med mera.*

Avsnittet om elnät, fjärr- och närvärme samt vindkraft och solenergi inleds med ambitionen att energiförsörjningen så långt som möjligt ska präglas av miljövänliga och förnyelsebara energikällor. För kommunens tre fjärrvärmeverk är man positiv till en utveckling med utbyggd kapacitet samt ser gärna fler verk. Kanske småskalig biokraft kan utvecklas? *Med de begränsningar som sedan framförs och den låga ambitionsnivån för förnybar energi talar emot ÖP uttalade fokus "att planera för ett hållbart samhälle".*

Havsbaserad vindkraft

I avsnittet om vindkraft anges att kommunen tagit ställning mot vindkraft. Till lands på grund av landskapets känslighet för stora vertikala anläggningar, och på grund av de många byarna. Oavsett syn på vindkraft i planen innebär det att även om etableringar tilläts enligt gällande lagar och regelverk skulle omfattningen på vindkraftsetableringar vara mycket begränsad.

För havsbaserad vindkraft finns två invändningar. Dels resultatet från den nu snart 20 år gamla folkomröstningen och dels en tveksam tolkning av hur riksintresset för vindbruk hanteras i det förslag till ny havsplan för Sverige som presenterats av Havs- och vattenmyndigheten, HaV. Kommunen säger att den "*delar Havs- och vattenmyndighetens ståndpunkt*", att vindkraft på platsen inte är förenlig med försvarets intressen. Men HaV har inte gjort någon självständig bedömning utan bara konstaterat att Försvaret inte bedömer en vindkraftsetablering som förenlig med sina intressen, och att försvarsintresset enligt lag har företräde. HaV bedömer det alltså som osannolikt att vindkraftsetablering skulle få tillstånd i Mark- och miljödomstolen. Men HaV påtalar också att arbetet med planen tydliggjort en målkonflikt mellan vindkraft och försvarsintressen i havet, som inneburit att planen inte kunnat tillgodose behovet av utbyggnad av havsbaserad vindkraft. HaV framhåller därför behovet av en dialog med Försvaret om hur förmågan till samexistens kan ökas så att fler områden kan bli tillgängliga för vindkraft. Regeringen har i sitt regleringsbrev gett Försvaret i uppdrag

att hitta konstruktiva lösningar som möjliggör vindkraft på fler platser, inklusive att utreda möjligheten till "villkorade tillstånd" istället för avstyrkan. Se även under "gamechangers", citat från energiminister Ygeman.

Om Försvaret hittar vägar till samexistens, ändrar sig Skurups kommun då också? Skurups kommun riskerar att stå med en ny översiktsplan – med verkan till 2035 - där ställningstagandet kring havsbaserad vindkraft bygger på ett inaktuellt resonemang.

Med all respekt för demokratins verktyg är folkomröstningar i Sverige rådgivande. Folkomröstningen i Skurup 2002 hölls utifrån helt andra förutsättningar. Klimatfrågan var inte lika akut och behovet av att bygga ut ny elproduktion för att säkra elförsörjningen i Skåne hade inte uppmärksammats på samma sätt. Vindkraftens potential att bidra till energiförsörjningen med dåtidens teknik var en bråkdel av vad den är idag. Människor som idag är i mogen medelålder hade ingen möjlighet att delta. På ett område där utvecklingen går så fort är det rimligt att hålla öppet för förnyad prövning när förutsättningarna ändrats i grunden.

Nya förutsättningar för energin

På kort tid har det inträffat en rad "gamechangers" för det skånska energisystemet och flera pågående processer kommer att göra energifrågan än mer strategisk för Skurups kommun.

1. Region Skåne med flera har startat en Effektkommission för att försöka hantera regionens underskott på egen elproduktion och stora sårbarhet för kapacitetsbrist i elnätet.
2. De sjunkande kostnaderna för produktion av förnybar energi gör att den utgör det enda alternativet när cirka 100 TWh av dagens elproduktion i Sverige på cirka 160 TWh ska ersättas under perioden 2020–2040. Södra Sverige behöver öka produktionen av el. Väderberoende elproduktion innebär både ökad produktion och stärkt effektillgång, vilket inte alltid framgår i dagens debatt.
3. Nu pågår ett arbete för en mer traditionsenlig och rättssäker lösning i lagstiftningen som bibehåller kommunernas och lokalsamhällets inflytande bättre än Bestämmelsen om kommunal tillstyrkan av vindkraft i MB.
4. Energiminister Anders Ygeman uttalade i Ekots Lördagsintervju den 20/2 2021 om vindkraftsutbyggnaden att "Det är viktigt att lokalsamhället är med på de här besluten och gärna är med och skördar en del av vinsterna". Det finns en diskussion om styrmedel som bland annat omfattar att låta beskattningen av vindkraftsanläggningar förstärka den kommunala skattebasen. Energiministern underströk att Försvarmakten inte har någon vetorätt i förhållande till vindkraftsetableringar, utan att försvarsintresset ska vägas mot energiintresset. Det pågår alltså en process där regeringen har en väldigt tydlig ambition att öppna områden för havsbaserad vindkraft där försvaret i dagsläget säger nej.
5. Energimyndigheten har i samband med havsplaneringen tydliggjort att utpekade riksintresseanspråk för vindbruk kvarstår.

Vilka hot och möjligheter innebär dessa nya förutsättningar?

Om beskattningen av vindkraftsanläggningar tillförs den kommunala skattebasen innebär det en ekonomisk vinstlott för Trelleborg och Skurups kommuner. Här finns potentiella vindprojekt i havet

inom territorialgränsen som kan bli en långvarig förstärkning av den kommunala ekonomin. Enligt Svensk Vindenergi kan fastighetsskatten från vindkraft generera cirka 17 miljoner kronor om året för varje ny TWh vindkraft i kommunen. ***För Skurups och Trelleborgs kommuner kan en föreslagen vindpark på sydkusten på 2 TWh generera 35 Mkr årligen som fördelas efter kommunernas gränser, där Skurups kommun sannolikt tillförs merparten.***

De skattemedel som havsbaserad vind och sol genererar skulle exempelvis kunna säkra långsiktiga resurser för ett omfattande program för kustnära klimat- och erosionsåtgärder. Åtgärder som kan vara avgörande för en utveckling av sydkusten i enlighet med de uttalade ambitionerna i Skurups ÖP 2035.

Bilaga 2 Förslag från Energivision Syd till **ändringar och tillägg** till avsnittet Vindkraft i förslaget till ny översiktsplan för Skurups kommun

Energimyndigheten har pekat ut ett riksintresseanspråk för vindbruk utanför Skurups kommun men detta anspråk har **inte** tillgodosetts i förslaget till statlig havsplan, som har tagits fram av Havs- och vattenmyndigheten. Anledningen till att riksintresseanspråket för vindbruk inte har tillgodosetts är för att området inte bedöms vara förenligt med totalförsvarets intressen. Riksintresseanspråk för total- försvaret ges företräde framför riksintresseanspråk för vindbruk. Kommunen delar Havs- och vattenmyndighetens ståndpunkt och pekar **därför för närvarande** inte ut riksintresseanspråket för vindbruk i översiktsplanen.

Kommunen är dock medveten om den process som regeringen initierat för att öka möjligheterna för havsbaserad vindkraft att samexistera med försvarsintressen i områden där detta i dagsläget inte har bedömts möjligt. Kommunen kommer, om detta visar sig möjligt, att ta ställning till eventuella vindkraftsetableringar till havs utifrån den bästa kunskap som då finns tillgänglig. Kommunen välkomnar under tiden externa utredningar som förbättrar kunskapsläget på området och bidrar till ett gediget beslutsunderlag.